

Sluttrapport fra SamBerIt - Samfunnsfaglig beriket it-forskning

Roar Samuelsen og Trond Knudsen

UNDER ARBEID!

Innhold

INNHold	2
1. BAKGRUNN OG FORMÅL	3
2. RAMMER FOR INNSATSOMRÅDENE	4
2.1. BRUKERUNDERSØKELSER	4
2.2. ANALYSER OG EVALUERINGER	5
2.3. PROTOTYPING	5
2.4. IKT-STØTTET SAMARBEID	5
3. AKTUELLE INNSATSOMRÅDER	5
3.1. IKT-STØTTE FOR MOBILT ARBEID + ANDRE NYE MÅTER Å ARBEIDE PÅ	5
3.1.1. <i>Mobil ikt-støtte for regnskapskontrollører ved Oslo Kemnerkontor</i>	6
3.1.2. <i>Mobil ikt-støtte for tilsyns- og kontrollvirksomhet</i>	6
3.2. IKT-STØTTE FOR KUNNSKAPSFORVALTNING	7
3.2.1. <i>WISE</i>	7
3.2.2. <i>Kunnskapsbase for fagforening</i>	8
3.3. E-GOVERNMENT - IKT-STØTTET OFFENTLIG STYRING OG FORVALTNING	8
3.3.1. <i>Videreføring av LivsIT og SPACE</i>	8
3.3.2. <i>Utredningsarbeid for Statskonsult om elektronisk datautveksling og innrapportering til det offentlige (PEDI)</i>	8
3.3.3. <i>Portal for samhandling mellom stat og kommune</i>	9
3.3.4. <i>Fylkeskommunal opplæring i informasjonsteknologi</i>	10
3.4. E-DEMOKRATI - IKT-STØTTET MEDVIRKNING	10
3.4.1. <i>Multimedia i planprosesser</i>	10
3.4.2. <i>E-demokrati demonstratorer</i>	11
3.5. BARNE- OG FAMILIERELATERT IKT	11
3.5.1. <i>DTV i familiesfæren</i>	11
3.5.2. <i>DTV-styring på PDA:</i>	11
3.5.3. <i>Søknad til teknologirådet</i>	12
3.6. IKT I BY- OG REGIONALUTVIKLING	12
3.6.1. <i>Den elektroniske byen</i>	12
3.6.2. <i>Den elektroniske regionen</i>	12

1. Bakgrunn og formål

Samfunnsfaglig relatert ikt-forskning har stor interesse, det har rik tradisjon innen NR og vi har en betydeleg kompetanse på dette i IMEDIA utover det som er direkte knyttet til multimedia. Det ble tatt initiativ til en intern konsoliderings-, utviklings- og markedsføringsinnsats på ca. to måneder. Mer spesifikt skulle det fokuseres på IMEDIAS satsing på forskning knyttet til KM, mobilt arbeid, e-government, barn- og familierelatert ikt og tiltak for å aksellerere koordinering og markedsføring av området. "SamBerIt" ble foreslått som navn på internprosjektet vedrørende denne satsingen innenfor området "Samfunnsfaglig beriket ikt-forskning". Det ble gjennomført 7 møter i perioden 10. mai til 21. juni.

Viktige poeng for SamBerIt-gruppens arbeid skulle være å spisse og sammen formulere vårt forskningsfokus og den teknologi vi kan bidra med. En sterkere knytning mellom tidligere erfaring, eksisterende kontakter og nye interesseområder og aktuelle finansieringskilder skulle også fokuseres. Et eksempel på spisset fokus som har vekket stor interesse er virkninger av digitalfjernsyn for familie og barn. Dette har også kommet på dagsorden hos rene teknologileverandører som ønsker fokus på anvendelse som hjelp for markedsføringen av sin teknologi.

Et utgangspunkt for SamBerIt-satsningen er at kombinasjonen av teknologiforskning med samfunnsvitenskapelig forståelse utgjør en rød tråd i NR's samfunnsfaglig relaterte teknologiforskning. Dette avgrenser seg fra samfunnsvitenskapelig basert forskning om teknologi slik den drives av f.eks. STEP-gruppen og IFIM. For NR står IT og systemer i fokus, men utviklingen skjer gjerne med samfunnsvitenskapelig innsikt. Bakgrunn fra Institutt for informatikk's systemarbeids-gruppe har gjort at mange har hatt den nødvendige basis når det gjelder samfunnsfaglig innsikt for god systemutvikling. Utenom systemutvikling har også brukerundersøkelser og evalueringer vært en naturlig del av vår forskningstradisjon.

I tillegg har man ved NR ofte forfulgt samfunnsrelaterte og politiske aspekter fra forskningsresultatene uten at dette har blitt noen hovedsatsing. Prosjekter for offentlige oppdragsgivere har vært typisk innenfor disse tverrfaglige områdene. Typiske prosjekter har vært OTHELLO, LIVSIT og SPACE. Disse og andre har gitt oss stor legitimitet, og grunnlaget for dette er å finne i vår sterke forankring i brukermedvirkning, prototyping og god forankring i oppdragsgivers virkelighet.

Offentlige oppdragsgivere, særlig ytre etater, vil antakelig være svært viktige oppdragsgivere innenfor denne sektoren også i fremtiden. Det er derfor spesielt viktig å ekstrahere tidligere erfaringer og kontakter og koordinere dem med aktuelle prosjektidéer og aktuelle sponsorer.

SamBerIt-gruppens formål var altså å gjennomføre en koordinerings- og markedsføringsinnsats gjennom:

- å kartlegge deltakernes faglige fokus og interesser
- å kartlegge forskningsresultater som kan og bør gjenbrukes og videreutvikles
- å kartlegge kontakter og forbindelser som gjenbrukes og videreutvikles
- å formulere og prioritere klart avgrensede forskningstema og prosjektforslag
- å markedsføre aktuelle forskningstema og prosjektforslag
- å rapportere koordinerings- og markedsføringsprosessen

2. Rammer for innsatsområdene

SamBerIt-gruppen konstaterer at "Arbeid i fremtiden" mer beskriver et markedsområde enn en ramme for våre fagområder. Våre fagområder kan heller sies å falle innenfor "samfunnsfaglig beriket ikt-forskning". Med dette mener vi at vår fokus er konstruktiv ikt-forskning. Typisk for ikt-forskningen på NR er at den er normativ, med hovedformål å generere ikt-løsninger eller forslag til løsninger innefor spesifikke problemstillinger eller spesifikke kontekster. Dette vil også prege områdene "Arbeid-fremtiden" inkludert ikt-støtte for samarbeid, mobilt arbeid og kunnskapsforvaltning, "E-government", barne- og familierelatert ikt samt andre fagområdene vi ellers representerer. Det som skiller oss fra øvrig forskning på sydsiden er at vi i tillegg til informatikkfaglige tilnæringer i stor grad bruker samfunnsvitenskaplige teorier og metoder for å forstå konteksten våre forslag til ikt-løsninger skapes i, lages for og / eller brukes og endres innenfor.

Dette skiller oss også fra samfunnsvitenskapelig forskning om teknologi med formål å beskrive eller forstå ikt og dens anvendelser. Slik forskning brukes ofte av oss og tidvis kan det være nødvendig å gjøre vurderinger, analyser eller evalueringer av denne typen for å generere kunnskap eller kompetanse for vår forskningsbaserte utvikling av ikt-løsninger. Derfor vil vår forskning ofte kunne inneholde større innslag av deskriptiv forskning enn mye annen ikt-forskning. Denne tilnærmingen finnes i mye av dagens ikt-forskning innen systemarbeid, informasjonssystemforskning (Information Systems Research - ISR), ikt-støttet samarbeid (Computer Supported Cooperativ Work - CSCW), ikt-støtte for mobilt arbeid, ikt-støtte for kunnskapsforvaltning (ICT-support for Knowledge Management), barne- og familierelatert ikt og andre områder vi identifiserer oss med.

Metodemessig står grundige analyser av arbeid, sosiale prosesser og andre kontekstuelle og situasjonsbetingede faktorer samt prototyping med bred og full deltakelse fra fagekspertise på anvendelsesområdet i en særstilling hos oss. Ikke alltid vil forskningen resultere i operative prototyper og av og til vil forskningsproduktet derfor begrense seg til rapporter og analyser av ulik art. Metodisk kan det være praktisk å dele inn i noen ulike områder som under.

2.1. Brukerundersøkelser

En aktuell problemstilling her er undersøkelse av bruken av CSCW-systemer og KM-støtte som både kan øke kompetansen om utfordringer knyttet til slike systemer, og bringe oss nærmere konstruktive prosjekt på disse områdene. Det er naturlig å legge opp en slik undersøkelse slik at den kan gavne WISE-prosjektet (praksisforankret prototyp utvikling) og slik at elementer fra WISE kan formidles ut der hvor det er aktuelt.

2.2. Analyser og evalueringer

ODIN er kanskje det siste eksempelet på en stor evaluering foretatt av NR. Forskningsrådets område Industri og energi er i hovedsak ikke interessert i forskningsbaserte evalueringer eller komparativ forskning om effekter av teknologi. Et premiss i dette området er utvikling eller forbedring av teknologi som har mer eller mindre umiddelbar kommersiell nytte. Brukervurderinger kan imidlertid inngå i prosjekter for å skaffe kunnskap som et forstadium for f.eks. å utvikle prototyper.

2.3. Prototyping

Å bygge eksempler på ikt-baserte verktøy, systemer, tjenester er essensen i IMEDIAs forskning. Vi ønsker gjennom eksempler å vise hvor bra det kan bli når vår innsikt blir brukt konstruktivt. Vi har imidlertid ikke interessen eller kompetansen som kreves for å utvikle programvare for et kommersielt marked eller implementere og vedlikeholde det i produksjon i organisasjoner. Prototyper kan også være kraftfulle demonstratorer for å vise konsekvenser av bruk av ulike teoretiske modeller eller å legge vekt på ulike hensyn ved analyse og utforming. Å utvikle teknologi er for oss en omfattende og tverrfaglig aktivitet sterkt påvirket av de omgivelsene som direkte eller indirekte influerer på utviklingen.

2.4. IKT-støttet samarbeid

CSCW impliserer metodemessige tilnærminger i bredde og type som gjør at det er naturlig å kategorisere dette som en metodisk tilnærming heller enn en tematisk tilnærming. Fokus på likeverdig samarbeid og ulike arbeidsoppgavers krav til kommunikasjon og samarbeid er vidtgående og allestedsnærværende som tema, men mer rigorøst og teoretisk avgrenset når det gjelder teorigrunnlag og forskningsmetodikk.

3. Aktuelle innsatsområder

Vi har foretatt en inndeling av tilnærminger etter tema, mens vi nevner metodikk for hvert av områdene. Vi vil forsøke å lage en oversikt over de mest aktuelle tilnærmingene, hvem som arbeider med dette, hvilke partnere og finansieringskilder som har vært eller er aktuelle og hvilke kontaktpersoner som er viktige her. Dette vil danne grunnlag for prioritering av markedsføring og søknader i tiden framover. De temamessige tilnærmingen er dels forankret i tidligere forskningsarbeid, dels i eksisterende søknader og nyere initiativer. Noen områder er nye og basert på ny kompetanse hos oss og markedsmessig interesse.

3.1. Ikt-støtte for mobilt arbeid + andre nye måter å arbeide på

Dette området baserer seg på tidligere prosjekter, f.eks. MOPAS. Temaområdet har brede grenseflater mot ikt-støtte for læring og ikt-støtte for kunnskapsforvaltning. I NEMLIG er det utviklet en demonstrator for et FAQ der man tar vare på og presenterer eksisterende svar slik at FAQ-basen blir "klokere" etterhvert som den brukes. Det er stor interesse for videreutvikling og nye anvendelsesområder. To temaer med grenseflater mot e-forvaltning er identifisert.

3.1.1. Mobil ikt-støtte for regnskapskontrollører ved Oslo Kemnerkontor

Faglig tema:

Tilgang til offentlige informasjon på stedet for regnskapskontrollen: lover, forskrifter, AA-register, Brønnøysund, Trygdekontor, Likningskontor, Grunnbok, etc.
Elektronisk journal/protokoll, automatisk viderebehandling og arkivering
Gjenbruk av Agora-funksjonalitet fra NEMLIG: database med spørsmål og svar om relevante regnskapskontrolltemaer. Kan etableres på flere nivåer avhengig av størrelse på organisasjon.

Aktuell finansiering pr. 1.6. 2001:

Kommuner sammen med Finansdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet, Skattedirektoratet.

Aktuelle kontakter:

Kommuner, Skattedirektoratet, Skattefogdene, Finansdep, Kommunal- og regionaldep, Arbeids- og administrasjonsdep (spes. Fornyelsesenheten), samt diverse registereiere og andre etater.

Sandefjord kom:	Per Moe Arnesen	33 41 62 60
Sarpsborg kome:	Håkon Paulsen	69 11 62 44, 69 11 60 00
Oslo Kemnerktr:	Bjørn Røse/ Bjarne Isaksen	22 36 90 90 22 36 93 84
Skattedirektoratet:	Jan Magnus Per Arne Nyberg (SKARP/SOFIE) Petter Håndlykken (SKARP/SOFIE)	22 07 81 65 22 07 16 00
Finansdepartementet:	Kjell Saghaug Ann Johnsen	22 24 41 33 22 24 42 24
Norges kemner og kommunekassererforbund:	Ole Jørgen Wilberg Roald Borgen, Bjarkøy Kommune	22 94 76 93 77 09 01 17

Intern kontakt:

Roar Samuelsen

Status pr. 31.12. 2001:

Kontakt opprettet med Oslo Kemnerkontor. Gjennomført presentasjon av faglig tilnærming til og mulig innhold i for- og hovedprosjekter. Avventer interesse fra Kemnerkontoret.

3.1.2. Mobil ikt-støtte for tilsyns- og kontrollvirksomhet

Faglig tema:

Fire elementer i mobil tilsyns- og kontrollvirksomhet som bør/må vurderes:

1. Etablering av online tilgang til alle offentlige registre på kontoret for å støtte arbeidet med å forberede tilsyn og kontroll.
Må ha tilgang til fagspesifikke informasjonskilder
2. Etablering av mobil tilgang til alle nødvendige offentlige registre i arbeidet med å forberede tilsyn og kontroll.
Hva slags støtte trenger inspektører og kontrollører?
3. Etablering av elektroniske tilsyns- og kontrollrapporter og løsning for viderebehandling av rapporter til eget arkiv og til andre som skal ha kopi/innsyn.

4. Etablering av Agora-funksjonalitet mellom inspektører og kontrollører for å utnytte deres felles kunnskap både om det tilsyns- og kontrollfaglige og om lokale forhold.

Aktuell finansiering pr. 1.6. 2001:

Helt eller delvis av staten?; kan det være interesse hos et it-firma mht. utvikling av applikasjoner?; kan FUNN-ordningen være aktuell?

Aktuelle kontakter:

Fornyelsesenheten i AAD for innledende sonderinger.

Det må etableres kontakt med relevante miljøer/etater for å demonstrere ideer og utkast til nye løsninger. Blant de ca. 50 tilsynsorganene i statsforvaltningen er det noen som er mer aktuelle enn andre. Kontakt kan etableres i forhold de grupperingene som framkommer av Statskonsults forslag til ny organisering av tilsynsvirksomheten: HMS - helse, miljø og sikkerhet; Transport (ev. som undergruppe av HMS); Konkurranselovgivning; Forbrukerhensyn (ev. som undergruppe av Konkurranselovgivning).

Intern kontakt: Roar Samuelsen

Status pr. 31.12. 2001:

Kontakt opprettet med HMS-tilsynene. Gjennomført presentasjon av faglig tilnærming til og mulig innhold i for- og hovedprosjekter. Avventer interesse fra tilsynsetatene.

3.2. Ikt-støtte for kunnskapsforvaltning

Området har brede grenseflater mot alle IMEDIA's aktiviteter og flere aktiviteter i andre avdelinger.

3.2.1. WISE

Faglig tema:

WISE innebærer en plattform og et kontaktnett når det gjelder prototyp utvikling innen kunnskapsforvaltning. KM-eval er et initiativ for komparativ analyse av effekter for samarbeid og kunnskapsforvaltning (se under).

Det er en interesse hos IZAR i Spania for parallellprosjekt som bygger på WISE med NR som hovedpartner på programvare.

Aktuelle finansieringskilder og kontakter pr. 1.6. 2001:

WISE: IST's 5. rammeprogram. Paul Hearn. 10 partnere, - flere er potensielle bilaterale samarbeidspartnere, spesielt Universitetet i Helsinki, EURISCO og EADS.

Intern kontakt: Trond

WISE II: IZAR, Habberstad

Intern kontakt: Trond Knudsen

Status pr. 31.12. 2001:

3.2.2. Kunnskapsbase for fagforening

Kunnskapsbase for fagforening innebærer prosjektmuligheter som bør undersøkes videre. Dette kan bygges ut interndemokratiet innen fagforening eller utformes som kunnskapsforvaltningsstøtte.

Aktuelle finansiering pr. 1.6. 2001:

Muligheter for gratis forprosjekt og analyse?

Intern kontakt: Trond Knudsen

Status pr. 31.12. 2001:

3.3. E-government - Ikt-støttet offentlig styring og forvaltning

Dette er et vidt område som omfatter mange ulike systemer og tilnærminger som for eksempel saksbehandlingsstøtte, samarbeidsstøtte, kunnskapsforvaltningsstøtte, registerløsninger, presentasjonsløsninger, databaseløsninger og interne og eksterne portalløsninger. Noen av disse vil være organisasjonsinterne mens noen omfatter informasjonsstrømmer mot eksterne brukere eller mottakere.

3.3.1. Videreføring av LivsIT og SPACE

Faglig tema:

Et eksempel på tidligere prosjekt som har potensiale til videreutviklede problemstillinger er LivsIT. Dette innebar konkrete løsningsforslag vedrørende et behov for offentlig informasjon. De teknologiske komponenten i SPACE har fortsatt interesse og kan videreutvikles for andre anvendelsesområder og andre problemstillinger. Dette kan få ekstra stor betydning ettersom Norge får formannskap i Nordisk Råd gjennom Arbeids- og administrasjonsstatsråden. Det kan også ligge prosjektidéer her knyttet til øket samarbeid mot Østersjøområdet.

Aktuelle kontakter og finansiering pr. 1.6. 2001:

LivsIT: Statskonsult ved Arne Simonsen (tidligere SI) er svært opptatt av informasjon mot borgere og har ofte en interesse av fokus på virkninger for praktiseringen av demokrati. Vi finner en del av tankegangen igjen i portalen Norge.no.

SPACE: Arbeids- og administrasjonsdepartementet (AAD) ved Borgerud. Arbeidsdirektoratet?

Intern kontakt: Michael Gritzman

Status pr. 31.12. 2001:

3.3.2. Utredningsarbeid for Statskonsult om elektronisk datautveksling og innrapportering til det offentlige (PEDI)

Faglig tema:

Prosjektet skal tydeliggjøre og anskueliggjøre betydningen av elektronisk informasjonsbehandling og -utveking i forvaltningen. Vår tilnærming i dette prosjektet vil være løsningsorientert problematisering av den konkrete strukturen på området elektronisk datautveksling og innrapportering i forvaltningen. Med forankring i den eksisterende strukturen vil vi analysere og drøfte sentrale og overordnede problemstillinger med sikte på å frambringe ny kunnskap og mulige nye løsningsmodeller og løsninger på området.

Finansiering: Statskonsult

Kontakt: Sjur Eigil Dahl og Vemund Riiser, Statskonsult

Intern kontakt: Trond Knudsen

Status pr. 31.12. 2001:

Prosjektet er gjennomført og sluttrapport levert til Statskonsult.

3.3.3. Portal for samhandling mellom stat og kommune

Faglig tema:

Konseptet kan betegnes som et **system for elektronisk samhandling om forvaltningsoppgaver** som går på tvers av ulike forvaltningsnivåer og er basert på innholdsrike og brukerorienterte digitale tjenester. Utgangspunktet for konseptet er det medierike innholdet i den kommunikasjonen som foregår mellom departementer og kommuner knyttet til den løpende drift av det lokale forvaltningsnivået samt tjenesteytingen overfor lokalbefolkningen. Aktuell informasjon/innhold kan f.eks. dreie seg om:

- juridiske/administrative/institusjonelle/finansielle og økonomiske data
- geografiske data (inkl. plandokumenter, eiendomsdata, miljødata, etc.)
- trafikk- og turistinformasjon
- lokasjonsbaserte tjenester på lokalt nivå (utdanning, helse, nærmiljø, etc.)
- data om helse, miljø og sikkerhet (HMS), forbrukersikkerhet, krisetjenester

Et hovedelement i konseptet er at departementets virksomhet overfor kommunene presenteres som en portal som kommunene har kontinuerlig tilgang til. En slik portal skal fungere som et rammeverk for både spredning av informasjon til (push) og mottak av informasjon fra kommunene (pull). Portalene kan skreddersys slik at funksjonaliteten og innholdet er tilpasset og gjort relevant for den aktuelle samhandlingen mellom departementet og hver enkelt kommune.

Det må legges til rette for en toveis kommunikasjon eller interaktivitet mellom statlig og kommunal administrasjon hvor:

- ulike typer innhold sorteres og klassifiseres;
- tilgjengelig informasjon tas vare på;
- kunnskap om og erfaringer knyttet til tidligere og pågående saker eller til forvaltningspraksis generelt systematiseres og gjøres tilgjengelig for begge parter;

En måte å gjøre erfaringsbasert kunnskap om forvaltningsmessig samhandling tilgjengelig på er et system hvor

- spørsmål/forespørsler fra den enkelte kommune til departementet og omvendt på ulike fagområder trigger lagret informasjon i de respektive etater/avdelinger
- resultatene av forespørsler presenteres i et kontinuerlig oppdatert grensesnitt (f.eks. en ticker) hvor tilgjengelig innhold kan skreddersys etter fagområder: helse/sosial, teknisk, kultur, skole, osv.

Det tas sikte på først å utvikle en eksperimentell pilot som kan demonstrere mulighetene i konseptet i et forprosjekt. Forsøkene utvides i et hovedprosjekt med tanke på flere anvendelsesområder samt implementering og drift i flere kommuner.

Finansiering:

HØYKOM

Kontakt:

Kommunal- og regionaldepartementet

Intern kontakt:

Roar Samuelson

Status pr 31.1. 2002:

Kontakt med KRD i form av forespørsel knyttet til prosjektforslag.

3.3.4. Fylkeskommunal opplæring i informasjonsteknologi.

Faglig tema:

Fortsatt aktuelt?????????

Kontakt:

??????

Intern kontakt:

Thorstein Lunde

3.4. E-demokrati - Ikt-støttet medvirkning

3.4.1. Multimedia i planprosesser

Faglig tema:

Dette er en omfattende betegnelse på et område hvor det kan tenkes flere typer applikasjoner. I første omgang kan det utvikles en demonstrator for bruk og utnyttelse av multimediainnhold i planprosesser og tilhørende dokumenter. I planprosesser behandles en rekke temaer som kan illustreres/anskueliggjøres med lyd, bilde, video og kart. En ny type interaktive dokumenter kan bli et alternativ til rene papirbaserte dokumenter i planprosesser. Interaktive dokumenter skal være nedlastbare fra nettet og danne grunnlaget for å komme med høringsuttalelser, kommentarer og innspill. Dette temaet har grenseflater mot e-forvaltning.

Aktuell finansiering pr. 1.6. 2001:

ChannelS i første omgang. Senere kan det bli aktuelt med kommersielle partnere.

Aktuelle kontakter: Fornyelsesenheden i AAD for innledende sonderinger. Det må etableres kontakt med sentrale aktører i en aktuelle planprosess som inneholder riktig type dokumenter. I tillegg er AAD partner i ChannelS.

Intern kontakt: Roar Samuelson

Status pr. 31.12. 2001:

Ikke tatt initiativer overfor mulige eksterne kontakter.

3.4.2. E-demokrati demonstratorer

Faglig tema:

Det søkes Teknologirådet om prosjekt for illustrasjon og utvikling av demonstratorer for tre ulike modeller for IKT-støttet politisk demokrati.

Intern kontakt:

Roar Samuelson

Status pr. 31.12. 2001:

Søknad sendt Teknologirådet. Ikke vedtatt som satsning for Teknologirådet.

3.5. Barne- og familierelatert ikt

3.5.1. DTV i familiesfæren

Faglig tema:

Digital-TV i familiesfæren har interesse. Det etableres et forum for dette, vi har sendt inn forslag til Teknologirådet og det uttrykkes interesse hos flere. Her finnes det interesser knyttet til hvordan innholdsmessige rammer kan påvirke eller promotere teknologine (Alcatel?).

Digital-TV vil åpne for grensensittmuligheter mellom internett, TV og mobile enheter som PDA, mobiltelefon. PDA kan dermed tenkes å brukes som styringsenhet for digitalTV som vises på et TV-apparat. Dette er interessant med hensyn på tilgangskontroll og tilbudsprentasjon i hjemmet.

Aktuelle kontakter:

Barne- og familiedepartementet. NRK v/ Rolf Branderud. FN's WHO. Alcatel.

Intern kontakt: Laurence Habib

Status pr. 31.12. 2001:

25. september 2001 ble den første internasjonale workshop om barn i den digitale verden arrangert.

3.5.2. DTV-styring på PDA:

?????????

Intern kontakt: Thorstein Lunde

Status pr. 31.12. 2001:

??????????

3.5.3. Søknad til teknologirådet

Faglig tema:

??????

Intern kontakt:

Laurence Habib

Status pr. 31.12. 2001:

????????????

3.6. Ikt i by- og regionalutvikling

3.6.1. Den elektroniske byen

Faglig tema:

Mindre del i et prosjekt på NIBR, "Den elektroniske byen". Problemstilling er hvordan tilgjengelig teknologi og bruk av denne påvirker og påvirkes av byboeres reise- og flyttemobilitet.

Kontakt og finansiering: Per Gunnar Røe, NIBR

Intern kontakt: Roar Samuelsen

Status pr. 31.12. 2001:

Prosjektet er i gang. Flere fra NRs side bidrar med innspill.

3.6.2. Den elektroniske regionen

Faglig tema:

Det er gjort undersøkelse om mulighetene for samarbeid med NIBR om følgende tema:

Vi har observert en stadig mer omfattende bruk av elektroniske virkemidler både innenfor mer avgrensede regionale produksjons- og innovasjonssystemer men også innenfor mer vidtfavnende initiativer for regional utvikling:

Eksempler på det første kan være ikt-basert støtte for interaktiv læring, innovasjon og design, ikt-basert støtte for kompetanse- og kunnskaps- forvaltning, elektronisk forretningsvirksomhet i lokale/regionale markeder og nettverk for etablerere.

Eksempler på det andre kan være digitalt demokrati (ikt-basert innsyn, medvirkning og beslutning), ikt-støtte til samspill mellom skole, næringsliv og lokalsamfunn, elektroniske møteplasser, digital samhandling mellom kommuner og elektronisk informasjon og tjenester til innbyggere og næringsliv.

Enten initiativene er lokale eller sentrale, private eller offentlige utgjør de ikt-baserte virkemidler for å gjøre regioner mer attraktive. Vi kan kanskje snakke om regioners elektroniske konkurransefordeler?

NR kan spille to roller i et slikt mulig samarbeid:

- i) undersøke/evaluere bruk av teknologi innenfor disse områdene; og
- ii) utvikle de teknologiske løsningene som kan være aktuelle.

Aktuelle finansiering:

NFRs program KUNI - Kunnskapsgrunnlaget for nærings- og innovasjonspolitikken

Kontakt:

Ove Langeland, forskningssjef NIBR

Intern kontakt:

Roar Samuelsen

Status pr. 31.12. 2001:

Kontakt opprettet med NIBR. Gjensidig interesse og intensjon om å skrive felles søknad til KUNI i løpet av våren.